

SUMMARY

Bilokopytov V. Forums of higher education quality assurance as a unique platform for cooperation at European level.

As the voice of Europe's universities EUA supports and takes forward the interests of individual institutions and the higher education sector as a whole.

The major objectives of the 1st Forum were: to promote a sound approach to quality assurance by encouraging internal quality developments in higher educational establishments and an appropriate balance between the implementation of the required tools to assure quality and the need to foster creativity in research and education; to foster research focused on quality assurance.

The focus of the 2nd Forum was on perspectives and frameworks for action and the exchange of examples of how to undertake evaluations.

The specific objectives of the 3rd Forum were: to gain an understanding of how higher education institutions and quality assurance agencies are responding to new forms of accountability; to analyze whether these new forms of accountability have the desired impact on quality levels and to examine their unintended consequences

The main goal of the 4th Forum was to provide a discussion forum centered on how current internal and external quality assurance approaches take account of institutional diversity and support creativity and innovative practices in higher education.

The main purpose of the 5th Forum was to foster a dialogue on quality assurance that bridges national boundaries and leads to a truly European discussion on quality assurance in higher education, and to create a common European understanding of quality assurance through a dialogue among different stakeholder groups.

The 2011 Forum combined practice-oriented discussions that took place in the paper sessions and workshops with presentations of current policy developments in QA.

The 7th Forum explored the impact of external and internal quality assurance on higher education policies and institutional realities

The 8th Forum explored how both individuals and organizations could better understand the role that quality assurance can play in their daily lives, get engaged and work together to take quality forward.

The 9th Forum combined practice-oriented or research-based discussions that took place in the paper sessions and workshops with presentations of current developments in quality assurance.

Key words: *European University Association, higher educational establishments, quality assurance, quality assurance forum, European standards and guidelines for quality assurance, European higher education area, Bologna process, internal quality assurance, external quality assurance.*

УДК 371.212.3–056.45:37.014.25

М. А. Бойченко

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

ДІЯЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У СФЕРІ ОСВІТИ ОБДАРОВАНИХ І ТАЛАНОВИТИХ ШКОЛЯРІВ

У статті висвітлено цільові пріоритети та змістово-процесуальні аспекти діяльності міжнародних організацій у сфері освіти обдарованих і талановитих школярів. Доведено, що розглянуті у статті міжнародні організації є інноваційними освітніми мережами, оскільки характеризуються складною розгалуженою структурою

партнерства. Встановлено, що зазначені організації мають спільну місію – розвиток потенціалу обдарованих і талановитих дітей через організацію співпраці всіх учасників цього процесу – учителів, батьків, науковців, громадськості, освітніх політиків і власне обдарованих осіб. З'ясовано, що найпоширенішими формами обміну досвідом є регулярні міжнародні, національні та регіональні конференції, які також передбачають залучення всіх учасників зазначеного процесу, а також видання спеціалізованих наукових видань з питань освіти обдарованих і талановитих.

Ключові слова: *освіта обдарованих і талановитих школярів, міжнародні організації, Всесвітня рада сприяння освіті обдарованих та талановитих дітей, Європейська рада з високих здібностей, Міжнародний центр інновацій в освіті.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах розкриття інтелектуального та творчого потенціалу особистості є пріоритетом національної освітньої політики багатьох країн світу. Зважаючи на той факт, що глобалізаційні процеси в усіх сферах життя суспільства зумовлюють необхідність координації зусиль зацікавлених у реалізації зазначеної мети сторін, на особливу увагу заслуговує діяльність міжнародних організацій у сфері освіти обдарованих і талановитих дітей та молоді.

Аналіз актуальних досліджень. Різні аспекти проблеми освіти обдарованих і талановитих висвітлені в численних наукових публікаціях вітчизняних дослідників. У межах порівняльно-педагогічних студій заслуговують на увагу праці таких науковців, як О. Антонова, О. Бевз, О. Бочарова, В. Волик, М. Гальченко, Ю. Гоцуляк, Н. Дроботенко, С. Єрмаков, М. Міленіна, Л. Попова, А. Сбруєва, В. Стрижалковська, П. Тадеєв, Н. Теличко, А. Чічук та ін. Незважаючи на значну кількість праць із означеної проблеми, досвід діяльності міжнародних організацій в аспекті досліджуваної проблеми поки що висвітлений не достатньо.

Мета статті – висвітлити цільові пріоритети та змістово-процесуальні аспекти діяльності міжнародних організацій у сфері освіти обдарованих і талановитих школярів.

Виклад основного матеріалу. Незаперечним є факт, що лідером серед міжнародних організацій, що опікуються проблемами обдарованих і талановитих школярів є Всесвітня рада сприяння освіті обдарованих і талановитих дітей (World Council for Gifted and Talented Children – WCGTC) – інноваційна освітня мережа, до складу якої входять освітня практика, науковці, батьки та інші зацікавлені особи з усього світу.

Головною метою діяльності організації є «привернення уваги світової спільноти до проблем обдарованих і талановитих дітей та сприяння розкриттю їх цінного потенціалу на користь людству» [3].

Для реалізації поставленої мети передбачається виконання низки завдань, зокрема:

- забезпечення обміну інформацією, прогресивними ідеями та досвідом через проведення міжнародних конференцій (один раз на два роки);

- створення атмосфери прийняття й визнання обдарованих і талановитих дітей з різним рівнем підготовки в будь-якій країні;
- підтримка й поширення досліджень щодо природи обдарованості, талановитості, креативності, а також освіта обдарованих і талановитих дітей та їхніх учителів;
- забезпечення можливостей для професійного розвитку учителів, які працюють з обдарованими дітьми різного віку;
- створення та підтримка національних освітніх мереж у сфері освіти обдарованих і талановитих дітей у країнах, представники яких є членами WCGTC;
- підтримка міжнародних програм для обдарованих дітей;
- сприяння освіті батьків та сімей, які виховують обдарованих дітей із метою розкриття потенціалу кожної дитини [3].

Як було зазначено вище, однією з провідних форм обміну досвідом є регулярні міжнародні конференції, які вже близько сорока років об'єднують науковців, освітян-практиків, обдарованих дітей та їхніх батьків з усього світу. Протягом означеного періоду двадцять міст стали господарями даної конференції: Лондон (1975), Сан-Франциско (1977), Єрусалим (1979), Монреаль (1981), Маніла (1983), Гамбург (1985), Солт Лейк Сіті (1987), Сідней (1989), Гаага (1991), Торонто (1993), Гонконг (1995), Сіетл (1997), Стамбул (1999), Барселона (2001), Аделаїда (2003), Новий Орлеан (2005), Варвік (2007), Ванкувер (2009), Прага (2011), Луїсвіль, США (2013).

Проведення наступної, двадцять першої, конференції планується в м. Оденс, Данія 10–13 серпня 2015 року. Напередодні конференції (9 серпня) програмою передбачено проведення Батьківського дня (Parent Day) з метою надання батькам обдарованих дітей з різних країн можливості обміну досвідом через участь у майстер-класах та семінарах, у той час як школярі матимуть змогу взяти участь у Молодіжному саміті «Модель ООН» (Youth Summit Model United Nations – YSMUN), присвяченому проблемам освіти дітей, у тому числі й обдарованих і талановитих. Цьогорічна програма конференції включає паралельні секційні засідання, що охоплюють різні аспекти проблеми освіти обдарованих і талановитих (наприклад, ідентифікація обдарованих і талановитих, курикулум для обдарованих, питання математичної обдарованості, підтримка обдарованих учнів), симпозиуми, стендові доповіді запрошених усесвітньо відомих науковців, дискусії, неформальні зустрічі тощо [4, 1].

Крім міжнародних конференцій, WCGTC є засновником спеціалізованого наукового видання – «Gifted and Talented International» (GTI) та офіційного інформаційного бюлетеня «World Gifted».

Науковий журнал публікується двічі на рік і містить оригінальні результати наукових досліджень із проблем освіти обдарованих і талановитих. Інформаційний бюлетень призначений для ознайомлення з

останніми новинами з життя міжнародної спільноти у сфері обдарованих і талановитих, містить інформацію щодо організації інноваційної освітньої мережі, діяльності її членів; виходить тричі на рік.

Всесвітня рада сприяння освіті обдарованих та талановитих дітей має низку організацій-партнерів (Asia-Pacific Federation on Giftedness (APFG), National Association for Able Children in Education (NACE) (United Kingdom), International Centre for Innovation in Education (ICIE), European Committee for the Education of Children and Adolescents who are intellectually advanced, gifted, talented, National Association for Gifted Children (NAGC) (USA), European Council for High Ability (ECHA), Potential Plus UK) та афілійованих організацій – представників різних країн (Австрії, Великої Британії, Гонконгу, Данії, Єгипту, Італії, Мексики, Німеччини, США, Польщі, Росії, Румунії, Угорщини, України, Філіппін, Чеської Республіки, Швейцарії тощо). Зауважимо, що нашу країну у WCGTC представляють Інститут обдарованої дитини та МАН України.

Однією з найстаріших і найвпливовіших європейських організацій у сфері освіти обдарованих і талановитих є створена в 1987 році Європейська рада з високих здібностей (European Council for High Ability – ECHA). Упродовж двадцяти п'яти років ECHA виступає координаційним центром, що об'єднує організації у сфері освіти обдарованих і талановитих із Західної та Східної Європи. Головною метою Європейської ради з високих здібностей є обмін інформацією серед усіх зацікавлених у процесі надання послуг обдарованим і талановитим сторін – освітян, дослідників, психологів, батьків та самих обдарованих осіб.

Основними формами обміну інформацією в межах Європейської ради з високих здібностей стали: конференції ECHA (починаючи з 1988 року проводяться один раз на два роки), симпозиуми ECHA під час конференцій, що проводяться іншими організаціями в межах усієї Європи (декілька разів на рік), незалежні ECHA семінари та майстер-класи, видавництво щоквартального бюлетеню та наукового журналу.

З метою посилення підтримки міжнаціонального й міжрегіонального обміну прогресивним досвідом практичної діяльності та науковими ідеями у сфері освіти й підтримки обдарованих і талановитих у травні 2014 року Європейська рада з високих здібностей ініціювала створення Європейської мережі підтримки таланту (European Talent Support Network), основними завданнями якої визначено:

- збільшення допомоги обдарованим молодим людям у межах Європи;
- активізація наукових досліджень у сфері освіти обдарованих і талановитих та допомога в упровадженні результатів наукових досліджень;
- розширення меж обміну кращим досвідом у зазначеній сфері;
- сприяння збільшенню кількості членів ECHA через підвищення поінформованості освітян, талановитих осіб різного віку та інших зацікавлених сторін щодо напрямів і результатів діяльності даної організації;

- представництво інтересів обдарованих і талановитих під час формування освітньої політики на європейському та національному рівнях [2].

Основними повноваженнями ЕСНА щодо новоствореної мережі визначено:

- визначення та схвалення Генеральною асамблеєю ЕСНА стратегії розвитку даної інноваційної мережі;
- обрання Генеральною асамблеєю ЕСНА Акредитаційного комітету Європейських талант-центрів;
- включення до порядку денного зборів Генеральної асамблеї ЕСНА звітів про роботу Акредитаційного комітету, а також перегляд критеріїв відбору талант-центрів, що можуть входити до інноваційної мережі, в разі необхідності;
- фандрайзинг;
- організація зустрічей представників Європейських талант-центрів і Європейських талант-пунктів з метою обміну інноваційним досвідом з теоретичних і практичних питань освіти й підтримки обдарованих і талановитих під час конференцій ЕСНА;
- представництво інтересів обдарованих і талановитих на європейському рівні, зокрема в Європейському парламенті та Європейській комісії [там само].

Потужним міжнародним партнером розглянутих вище організацій є Міжнародний центр інновацій в освіті (International Centre for Innovation in Education – ICIE), діяльність якого спрямована на «розвиток потенціалу учнів і вчителів як продуктивних громадян світу та лідерів майбутнього» [1]. Місія організації передбачає забезпечення безперервного розвитку обдарованої особистості шляхом активної партнерської взаємодії сімей, учителів, науковців, освітніх політиків і громади.

Діяльність ICIE спрямована на розв'язання таких завдань:

- раннє виявлення обдарованих і талановитих осіб;
- підвищення загальної обізнаності громадськості та створення клімату прийняття й визнання того факту, що обдаровані, творчі й талановиті діти є найціннішим глобальним надбанням, незалежно від стану здоров'я, матеріального благополуччя або статусу країни, у якій проживають;
- ініціювання, проведення та підтримка досліджень щодо природи обдарованості, творчості, талановитості, а також освіти обдарованих і талановитих учнів;
- поширення отриманих результатів досліджень;
- створення умов для безперервного глобального обміну ідеями, досвідом, педагогічними прийомами й технологіями, актуальними для обдарованих, творчих і талановитих дітей;
- переконання урядів країн-членів розглядати обдарованих дітей як категорію громадян, які потребують особливої уваги, під час розроблення освіт-

ніх програм, та налагодження співпраці з національними й іншими організаціями для обдарованих і талановитих дітей, які поділяють зазначені цілі (наприклад, The National Research Centre on the Gifted and Talented (NRC/GT), and The International Association of Educators for World Peace);

- організація різноманітних заходів, проведення форумів і запровадження програм, які об'єднують обдарованих і талановитих дітей з усього світу;
- підготовка кваліфікованих педагогічних кадрів для роботи з обдарованими й талановитими учнями;
- здійснення керівництва та надання консультативних послуг [1].

Міжнародним центром інновацій в освіті надається низка послуг, зокрема:

- усі види освітніх консультацій;
- професійний розвиток учителів і допоміжного персоналу;
- розроблення курикулуму й навчальних матеріалів;
- заснування шкіл та університетів;
- створення системи електронного навчання (e-learning system) для шкіл та університетів;
- проведення оцінювання й досліджень;
- публікація монографій, посібників, журналів, інформаційних бюлетенів та інших матеріалів;
- проведення конференцій.

Крім зазначених вище послуг, ICIE пропонує майстер-класи та семінари, які проводять провідні науковці у сфері освіти обдарованих і талановитих. Як приклад, вважаємо за доцільне навести тематику таких семінарів: «Розвиток освіти обдарованих і талановитих: загальношкільний підхід», «Екосистемний підхід до визнання та встановлення причин навчальних і поведінкових проблем обдарованих учнів», «Творчість: творча обдарованість і освіта», «Визнання й розвиток талантів серед груп високого ризику», «Дефіцит уваги/гіперактивність: розлад або талант?», «Електронне навчання для обдарованих учнів» тощо [1].

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Отже, можемо констатувати, що проаналізовані нами міжнародні організації є інноваційними освітніми мережами, оскільки характеризуються складною розгалуженою структурою партнерства. Зазначені організації мають спільну місію – розвиток потенціалу обдарованих і талановитих дітей через організацію співпраці всіх учасників цього процесу – учителів, батьків, науковців, громадськості, освітніх політиків та власне обдарованих осіб. Найпоширенішими формами обміну досвідом є регулярні міжнародні, національні та регіональні конференції, які також передбачають залучення всіх учасників зазначеного процесу, а також видання спеціалізованих наукових видань з питань освіти обдарованих і талановитих. Усі розглянуті організації приділяють пріоритетну увагу професійному розвитку вчителів

як головних агентів змін. У цьому контексті перспективою подальших наукових розвідок може стати питання інтернаціоналізації програм професійного розвитку вчителів, які працюють з обдарованими й талановитими школярами.

ЛІТЕРАТУРА

1. ICIE. The International Centre for Innovation in Education [Electronic resource]. – URL : <http://icieworld.net/main2/index.php/home/mission>
2. Tüzes D. Development of a European Talent Support Network Adopted by the General Assembly of the European Council of High Ability [Electronic resource] / D. Tüzes // High ability in Europe. – URL : <http://www.echa.info/101-formation-of-a-european-talent-support-network-adopted-by-the-general-assembly-of-echa>.
3. World Council for Gifted and Talented Children [Electronic resource]. – URL : <http://www.world-gifted.org/aboutus>.
4. WorldGifted : Newsletter of The World Council for Gifted and Talented Childre. – July 2015. – Vol. 34, № 1. – 12 p.

РЕЗЮМЕ

Бойченко М. А. Деятельность международных организаций в сфере образования одаренных и талантливых школьников.

В статье отражены целевые приоритеты и содержательно-процессуальные аспекты деятельности международных организаций в сфере образования одаренных и талантливых школьников. Доказано, что рассмотренные в статье международные организации являются инновационными образовательными сетями, поскольку характеризуются сложной разветвленной структурой партнерства. Установлено, что указанные организации имеют общую миссию – развитие потенциала одаренных и талантливых детей через организацию сотрудничества всех участников этого процесса – учителей, родителей, ученых, общественности, образовательных политиков и собственно одаренных личностей. Выяснено, что наиболее распространенными формами обмена опытом являются регулярные международные, национальные и региональные конференции, которые также предусматривают привлечение всех участников указанного процесса, а также издание специализированных научных изданий по вопросам образования одаренных и талантливых.

Ключевые слова: образование одаренных и талантливых школьников, международные организации, Всемирный совет содействия образованию одаренных и талантливых детей, Европейский совет по высоким способностям, Международный центр инноваций в образовании.

SUMMARY

Boichenko M. Activities of international organizations in the sphere of gifted and talented education.

The article reflects target priorities, content and procedural aspects of activities of international organizations in the sphere of gifted and talented education. It is proved that discussed in the article international organizations are innovative educational networks, as they are characterized by a complex branched structure of the partnership. It is found out that these organizations have the common mission of developing the potential of gifted and talented children through the organization of cooperation of all stakeholders – teachers, parents, scientists, community, education policy makers and actually gifted individuals.

The mission is being implemented in the number of tasks, namely: ensuring exchange of information, progressive ideas and experience through international conferences (annual

or biannual depending on the organization); creation of an atmosphere of acceptance and recognition of gifted and talented children with different levels of training in any country; support and dissemination of the research on the nature of giftedness, talents, creativity, and the education of gifted and talented children and their teachers; providing opportunities for professional development of teachers working with gifted children of different ages; establishing and support a national education networks in education of gifted and talented children in the countries; support of international programs for gifted children; promoting training for parents and families raising gifted children to achieve full potential of each child.

It was determined that the most common forms of exchange of experience are regular international, national and regional conferences (e.g. WCGTC World Conference, International ECHA Conference), which also include the involvement of all actors in the process, as well as publishing specialized research journals on education of the gifted and talented.

Considering the fact that all of the organizations are focusing on the professional development of teachers as the main agents of change the prospect of further research could be the internationalization of professional development programs for teachers working with gifted and talented students.

Key words: *education of gifted and talented students, international organizations, World Council for Gifted and Talented Children, European Council for High Ability, International Centre for Innovation in Education.*